

Praktijkproef: krachtvoerkraan dichtdraaien levert qua saldo amper iets op

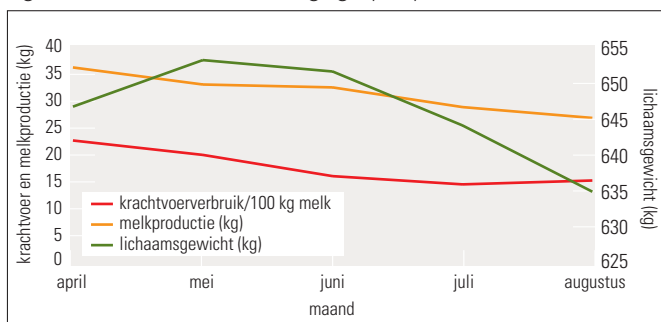
Gevolgen krachtvoerverlaging vaak onderschat

Met een dreigende superheffing en een lage melkprijs is het verlagen van de krachtvoergift een strategie om de melkproductie terug te schroeven. Er zitten wel haken en ogen aan, aldus De Heus Voeders. De lagere productie zorgt voor een lagere voer-efficiëntie, een lager saldo per kilo melk en een lagere kasstroom.

tekst **Jorieke van Cappellen**

Het is bepaald geen ideale situatie, maar veel melkveehouders kampen er momenteel wel mee, aldus René Knook, productmanager Rundvee bij De Heus Voeders. De melkprijs is nu bijzonder laag. Tegelijkertijd zijn op veel bedrijven meer koeien aanwezig. De komende paar maanden hebben veehouders nog wel te maken met hun quotum, met als gevolg een dreigende forse superheffing. Knook: 'We krijgen vrijwel dagelijks de

Figuur 1 – Effect krachtvoerverlaging bij Reijnders (bron: De Heus)

Figuur 2 – Effect krachtvoerverlaging Reijnders in cijfers (bron: De Heus)

periode	april	mei	augustus
aantal melkkoeien	150	148	148
bsk	52	49	42
kg melk/koe/dag	35,5	33,3	27,1
vet (%)	3,87	3,94	4,15
eiwit (%)	3,31	3,32	3,25
lactose (%)	4,60	4,58	4,54
lactatiedagen	163	176	198
kg krachtvoer/koe/dag	8,81	7,91	5,58
kg krachtvoer/100 kg melk	26,9	24,5	20,7

vraag van melkveehouders hoe de schade van superheffing en lage melkprijzen beperkt kan worden.' Koeien uitstoten kan, maar is vaak geen optie omdat veel veehouders vanaf april 2015 juist zo veel mogelijk willen melken. 'Wel vragen veehouders of de melkkraan niet wat dicht kan, door wat minder krachtvoer te voeren.'

Minder kilo's brok

Die vraag kwam in het voorjaar van 2014 ook van melkveehouder Rein Reijnders uit Zeewolde, waarop De Heus Voeders besloot op zijn melkveebedrijf een praktijkproef op te zetten. Op Reijnders' bedrijf, dat nu twaalf jaar een onderzoeksbedrijf is voor De Heus, worden 150 melkkoeien gemolken met een automatisch melksysteem en staan de koeien het jaar rond binnen. Voor de proef werden alle melkkoeien van mei tot en met augustus gevoerd met een versoberd krachtvoerregime.

Onderzoeker bij De Heus Dirk Schimmel licht toe: 'Alle melkkoeien op het bedrijf kregen 1 kilogram minder krachtvoer, ongeacht het lactatiestadium. De koeien met een productie lager dan 30 kilogram melk kregen geen productiebrok meer verstrekt. Dit komt over de hele veestapel neer op een gemiddelde verlaging van 3 kilogram krachtvoer per koe.'

Naast de fysieke verlaging werd de gangbare brok vervangen door een goedkopere brok met een 20 procent lager glucoseleverend vermogen, dus met een 20 procent lager energiegehalte. Om goed te kunnen vergelijken en niet te tornen aan voedernormen, werd het eiwitgehalte in het krachtvoer en het basisrantsoen (graskuil, mais en bierbostel) gelijk gehouden.

Wat waren de gevolgen? 'In de eerste maand na de versobering gebeurde er ei-

genlijk niet veel', vertelt Schimmel. 'Daarna zagen we een duidelijke verlaging van de melkproductie (figuur 1). Uiteindelijk daalde de gemiddelde melkproductie per koe 8,4 kilogram, van 35,5 kilogram begin mei naar 27,1 kilogram per koe per dag in augustus.' De hoeveelheid vet steeg, terwijl eiwit en lactose een fractie daalden, waardoor de vet-eiwitverhouding iets verder uit elkaar kwam te liggen (figuur 2).

Gewichtsverlies van koeien

Er waren meer effecten te zien. 'Als gevolg van de verlaagde krachtvoergif namen de koeien een kilogram droge stof meer aan ruwvoer op', vertelt Schimmel. De koeien werden gedurende het onderzoek gewogen bij hun robotbezoek. Na vier maanden bleken de koeien gemiddeld 20 kilogram gedaald in lichaamsgewicht. De koeien werden gedurende het onderzoek niet gescoord op hun conditie, maar de nieuwmelkte koeien zijn langer in een negatieve energiebalans gebleven, denkt hij. Mogelijk zouden er op de lange duur ook negatieve effecten op diergezondheid en vruchtbaarheid kunnen optreden. Door de korte periode van deze proef kwamen deze niet aan het licht.

Minder krachtvoer heeft dus duidelijk een productieverlagend effect. Wat zijn de financiële gevolgen? Schimmel: 'Effectief gezien levert deze strategie gerekend over 100 dagen en 150 melkgevende koeien in totaal 120.000 kilogram minder melk op. Gerekend met een superheffing van 27,83 euro per 100 kilogram melk maal het productieverlies van 8,4 kilogram melk per koe per dag, daalt het te betalen bedrag aan superheffing met 2,34 euro per koe per dag. Dat is een flinke vermindering.' Tegelijk moet wel rekening gehouden

worden met een fors lagere kasstroom van 50.400 euro in deze periode, vervolgt Knook. Als gevolg van een lagere voerefficiëntie, een hogere ruwvoeropname en lagere melkproductie daalde het saldo op dit bedrijf van 8,66 euro naar 6,41 euro per koe per dag. 'Dit verschil van 2,25 euro tussen de besparing op superheffing en het lagere saldo levert daarmee een plus in het saldo op van 9 cent per koe per dag. Over 100 dagen met 150 koeien kom je dan uit op een plusje van 1350 euro.'

De Heus rekende hierbij met een melkprijs van 40 cent en een krachtvoerprijs van 28 cent. 'Die zijn nu niet meer van toepassing,' geeft Knook toe, 'maar ook met de huidige melk- en krachtvoerprijs is het saldo per koe na 1 april, als de versoberingsstrategie niet wordt toegepast, altijd nog 1,75 euro per koe per dag hoger. Dat verschil lag met de hogere marktprijzen op 2,25 euro per koe per dag.'

Koe heeft geen uitknop

Het is dus de vraag of het remmen van de productie door minder brok een goed idee is. Dat uitgerekend een veevoederbedrijf dit aangeeft, ligt voor sceptici voor de hand. Knook nuanceert het. 'Door dit onderzoek kunnen melkveehouders een betere afweging maken van wat in zijn/haar geval een goede strategie is.' Hij wijst nog op een ander belangrijk gegeven. 'In september is Reijnders weer gestart met het oude rantsoen van vóór de proef. Pas sinds december begint het oude productieniveau weer in zicht te komen. Melkveehouders onderschatten dat het een periode duurt voordat een koe weer op het oude gewenste niveau is. Sturen op melkproductie heeft tijd nodig. Op een koe zit tenslotte geen aan- en uitknop.' |

Rein Reijnders: 'Als boer melk je met minder plezier'

Productietechnisch gezien had de proef met het versoberen van het krachtvoerregime het gewenste effect op het melkveebedrijf van Rein Reijnders in Zeewol-

de. Het leverde een besparing van maar liefst 120.000 kilogram melk op in 100 dagen. 'Maar voor de koeien is het niet ideaal, want van binnen gebeurt er echt wel wat met ze', vertelt Reijnders. 'De 20 kilogram daling in het lichaamsgewicht was de koeien niet aan te zien, maar ze stopten eerder met goed melk geven, al bij 190 tot 200 dagen dracht, en zetten zichzelf vervolgens sneller droog. De uiers zitten minder vol. En als boer melk je daardoor toch met minder plezier, want je haalt niet het maximale uit je koeien en dat druist tegen je gevoel in.'

Rendementtechnisch gezien plaatst Reijnders ook kanttekeningen. 'De koeien gingen meer ruwvoer vreten waar-

door de ruwvoerkosten stegen. Ook werd de kasstroom lager.' Toch vond Reijnders het een slimme strategie, al is hij achteraf gezien blij dat hij vooral het moment van de krachtvoerdaling goed gekozen heeft. 'We hadden er geen vertrouwen in dat de melkprijzen dit jaar hoog zouden blijven en zetten daarom al vroeg in het jaar de krachtvoerversobering in. Dat pakte goed uit.' Reijnders vraagt zich dan ook af of het slim is om nu in december nog een krachtvoerversobering door te voeren. 'Dat kan dan maar voor heel korte tijd, want in april wil je je koeien wel weer goed in productie hebben. Zeker de koeien die dan nog lange tijd in lactatie te gaan hebben.'